

การเปรียบเทียบมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหาร ความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Comparison of Internal Audit Standards and Risk Management Effectiveness of Listed Companies in Thailand

จิตต์ศุภางค์ แก้วคำ,¹ อิงอร นาชัยฤทธิ์,² สุวรรณ หวังเจริญเดช³

Jitsupang Kaewkhan,¹ Ingon Nachairit,² Suwan HwangCharoendeeja³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบของมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีระยะเวลาการดำเนินงาน แตกต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 127 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียน ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมาตรฐานการตรวจสอบภายในโดยรวมแตกต่างกัน และ 2) ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียน ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงโดยรวมแตกต่างกัน

คำสำคัญ : มาตรฐานการตรวจสอบภายใน, ประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The objective of this study was to compare the internal audit standards and risk management effectiveness of listed companies in Thailand that have different types of business operations. A questionnaire was used the tool for data collection from 127 internal audit executives of listed companies in Thailand. Statistics used for data analysis were analysis of variance (ANOVA) The result revealed that 1) The internal audit executive of listed

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student of Accountancy Program, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

² Lecturer, ³ Assistant Professor, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

companies in Thailand, who have different type of business performance, have different agreement on having internal audit standard performance 2) The internal audit executives of listed companies in Thailand, which have the different periods of time in business have different opinions on risk management effectiveness.

Keywords : Internal Audit Standards, Risk Management, Effectiveness, Listed Companies in Thailand

บทนำ

ปัจจุบันองค์กรมีการขยายตัวทางธุรกิจมากขึ้น ส่งผลทำให้ผู้บริหารกิจการต้องเผชิญกับลักษณะการดำเนินงานที่มีความหลากหลาย และมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ทำให้แต่ละองค์กรต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ดังนั้น องค์กรจึงจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร โดยมีฝ่ายตรวจสอบภายในทำหน้าที่ดังกล่าว ทั้งนี้ฝ่ายตรวจสอบภายใน ก็จำเป็นต้องมีการปรับวิธีการตรวจสอบให้เหมาะสมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่า การตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพหรือเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน (จันทนา สาขากร และคณะ, 2551 : 4-2)

มาตรฐานการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Standards) เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดแนวทางที่ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องยึดถือและปฏิบัติ ซึ่งปัจจุบันสถาบันผู้ตรวจสอบภายในได้มีการกำหนดกรอบของมาตรฐาน การตรวจสอบภายในทั่วไป ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Independence) การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในควรมีความเป็นอิสระ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตและมีจริยธรรม 2) ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพตรวจสอบภายใน (Professional Proficiency) ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็น

ต่อการปฏิบัติหน้าที่ 3) ขอบเขต การปฏิบัติงาน (Scope of Work) การกำหนดอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงาน และขั้นตอนของการปฏิบัติงานภายในองค์กรไว้อย่างชัดเจน 4) แนวการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Performance of Audit Work) การกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับงานตรวจสอบให้มีความชัดเจน และพัฒนาปรับปรุงแนวทางการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และ 5) การบริหารงานหน่วยตรวจสอบภายใน (Management of the Internal Audit Department) การปรับปรุงพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการทบทวนบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดทำแผนการตรวจสอบตามผลการประเมิน และมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (จันทนา สาขากร และคณะ, 2551 : 5-2) โดยมาตรฐานการตรวจสอบภายในครอบคลุมทั้งในด้านของหลักเกณฑ์ในการประเมินและการวัดผลการปฏิบัติงานของหน่วยตรวจสอบภายใน รวมทั้งวิธีการดำเนินการตรวจสอบภายใน เพื่อจะเป็นหลักประกันอันเที่ยงธรรมว่าหน่วยงานตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระนั้นสามารถทำหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภายในองค์กรให้ผู้บริหารทราบได้อย่างเที่ยงธรรม หากองค์กรมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในดังกล่าว นอกจากการดำเนินงานของกิจการจะมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพนั้นยังก่อให้เกิดประสิทธิผล

แก่การบริหารความเสี่ยงขององค์กร (สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย, 2554 : 4)

ประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Effectiveness) เป็นตัวบ่งชี้วิเคราะห์ ประเมิน จัดการ ติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของหน่วยงานหรือกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงาน ช่วยให้องค์กรลดความสูญเสียให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นวิธีการจัดการและลดผลเสียที่จะเกิดขึ้นแก่องค์กร โดยการประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการประเมินความเสี่ยง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเชื่อถือได้และความถูกต้องของสารสนเทศด้านการเงินและการดำเนินงาน (Reliability and Integrity of Financial and Operational Information) หมายถึง การบันทึกรายการต่าง ๆ ในบัญชี ข้อมูลต่าง ๆ ทางการเงินและรายงานทางการเงินได้จัดทำอย่างถูกต้อง ครบถ้วนเหมาะสม และเชื่อถือได้ 2) ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน (Effectiveness and Efficiency of Operation) มุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กร 3) ด้านการป้องกันและรักษาทรัพย์สิน (Safeguarding of Assets) การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการดูแลรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้เสมอ และการป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียหรือสูญหาย 4) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และข้อสัญญาข้อตกลงต่าง ๆ (Compliance with Laws, Regulations, and Contracts) การป้องกันมิให้เกิดความเสียหายใด ๆ จากการละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติผิดกฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร หากองค์กรสามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

และเป้าหมายขององค์กร (สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย, 2554 : 18-19) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง และผลการดำเนินงานกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียเป็นจำนวนมาก

การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปัจจุบัน บริษัทจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้มีข้อกำหนดให้บริษัทที่เข้าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องจัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัท โดยจัดตั้งเป็นหน่วยงานเฉพาะที่มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง โดยมีบทบาทสำคัญในการประเมินระบบการปฏิบัติงานขององค์กรนั้น ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบขั้นตอนที่กำหนดไว้ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยผู้บริหารสอดส่องดูแล การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในองค์กร ตลอดจนเพื่อที่จะเป็นการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร และเป็นการควบคุมความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น องค์กรจึงต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบภายใน เพื่อเป็นการควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่จะสามารถป้องกันความเสี่ยงหรือสามารถที่จะลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ เพื่อที่จะมีกระบวนการดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนการทำงาน องค์กรสามารถที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554 : เว็บไซต์)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย การเปรียบเทียบมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีระยะเวลาใน

การดำเนินงาน แตกต่างกัน ซึ่งทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร มีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และมีการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กรสามารถบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ สมมุติฐานของการวิจัย

1. มาตรฐานการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Standards)

มาตรฐานการตรวจสอบภายใน หมายถึง เป็นการกำหนดแนวทางที่ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องยึดถือและปฏิบัตินั้นครอบคลุมทั้งในด้านของ หลักเกณฑ์ในการประเมินและการวัดผลการปฏิบัติงานของหน่วยตรวจสอบภายใน ในเรื่องกฎหมาย และสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ขนาดโครงสร้าง ความซับซ้อน และวัตถุประสงค์ขององค์กรรวม รวมทั้งวิธีการดำเนินงานการตรวจสอบภายในการตรวจสอบภายในที่มีมาตรฐานนั้น ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน การตรวจสอบภายใน เพื่อให้ผู้บริหารส่วนงานและผู้รับตรวจเกิดความเชื่อมั่นต่อผลการตรวจของผู้ตรวจสอบภายใน (จันทนา สาขากกร และคณะ, 2551 : 5-2) ประกอบด้วย

1.1 ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Independence) หมายถึง การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในควรมีความเป็นอิสระ ผู้ตรวจสอบภายในควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตและมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ตรวจสอบภายใน (Professional Proficiency) หมายถึง ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีความรู้ ทักษะ

และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย กิจกรรมการตรวจสอบภายในต้องดำเนินการโดยผู้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่นที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ

1.3 ขอบเขตการปฏิบัติงาน (Scope of Work) หมายถึง การกำหนดอำนาจหน้าที่ การปฏิบัติงานอย่างชัดเจน การวางแผน การปฏิบัติงาน การตรวจสอบและการประเมิน ความเพียงพอ และประสิทธิผลของการควบคุมภายในองค์กร ตลอดจนคุณภาพของการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.4 แนวการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Performance of Audit Work) หมายถึง การตรวจสอบและการประเมินข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ การรายงานและติดตามผลการตรวจ เพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบนั้นเป็นไปอย่างเหมาะสม

1.5 การบริหารงานหน่วยตรวจสอบภายใน (Management of the Internal Audit Department) หมายถึง การบริหารงานตรวจสอบภายในให้สัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิภาพเพื่อให้งานตรวจสอบภายในสามารถที่จะสร้างมูลค่าให้กับองค์กร พร้อมทั้งจัดทำแผนการตรวจสอบตามผลการประเมิน จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของกิจกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรและเป็นการดูแลให้มีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุตามแผนการตรวจสอบที่ได้รับอนุมัติ

2. ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Effectiveness)

ประสิทธิผลในการบริหารความเสี่ยง หมายถึง ตัวบ่งชี้วิเคราะห์ ประเมิน จัดการ ติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของหน่วยงานหรือกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงาน ช่วยให้องค์กรลดความสูญเสีย ให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มมูลค่าให้กับธุรกิจมากที่สุด เพื่อให้

องค์กรบรรล่วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย, 2554: 18-19) ประกอบด้วย

2.1 ความเชื่อถือได้และความถูกต้องของสารสนเทศด้านการเงินและการดำเนินงาน (Reliability and Integrity of Financial and Operational Information) หมายถึง การบันทึกรายการต่าง ๆ ในบัญชี ข้อมูลต่าง ๆ ทางการเงินและรายงานทางการเงินได้จัดทำอย่างถูกต้อง ครบถ้วนเหมาะสม และเชื่อถือได้ ที่แสดงถึงผล การดำเนินงานที่จะช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

2.2 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน (Effectiveness and Efficiency of Operation) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กร

2.3 การป้องกันและรักษาทรัพย์สิน (Safeguarding of Assets) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการดูแลรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้เสมอ มีการป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียชีวิตหรือสูญหาย

2.4 การปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ และข้อสัญญาข้อตกลงต่างๆ (Compliance with Laws, Regulations, and Contracts) หมายถึง การป้องกันมิให้เกิดความเสียหายใดจากการละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติผิดกฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ตลอดจนกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กร

สมมติฐานการวิจัย : ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มีมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงโดยรวมแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. กระบวนการและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 484 คน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554 : เว็บไซต์) ทั้งนี้มีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 136 ฉบับ มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 9 ฉบับ ทำให้มีแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 127 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 26.24 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker et al.,(2001) ได้เสนอว่า การส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

2. การวัดคุณสมบัติของตัวแปร

มาตรฐานการตรวจสอบภายใน ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ การกำหนดโครงสร้างองค์กร การจัดทำรายงาน และความอิสระในการตรวจสอบภายใน 2) ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย 3 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) ขอบเขตการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่กำหนดแผนงาน การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างชัดเจน 4) แนวการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติงาน การรายงานและการติดตามผล การตรวจสอบ และ 5) การบริหารงานหน่วยตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการตรวจสอบการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนการ

พัฒนาคุณภาพ การตรวจสอบภายใน

ประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงเป็นตัวแปรตาม ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อถือได้และความถูกต้องของสารสนเทศทางด้านการเงินและการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการบันทึกรายการ และข้อมูลต่างๆ มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ 2) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด 3) การป้องกันและรักษาทรัพย์สิน ประกอบด้วย 3 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การดูแลรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และมีการป้องกันมิให้เกิดการสูญหาย และ 4) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและข้อสัญญาข้อตกลงต่างๆ ประกอบด้วย 3 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม การปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อบังคับทางกฎหมาย ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรและข้อบังคับขององค์กร

3. คุณภาพของเครื่องมือที่วัด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านการ

พิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค Cronbach ซึ่งมาตรฐานการตรวจสอบภายใน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.921 – 0.959 และประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.864 – 0.949 ซึ่งอยู่ในระดับมากกว่า 0.7 สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Nunnally and Bernstein,1994) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) ใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.806 – 0.965 และประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.788 – 1.000 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ที่เสนอว่าค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.60 เป็นค่าที่ยอมรับได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) ในการเปรียบเทียบมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการตรวจสอบภายในโดยรวม ของผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน (ANOVA)

มาตรฐานการตรวจสอบภายใน	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	5.137	1.712	6.150	0.001
	ภายในกลุ่ม	123	34.251	0.278		
	รวม	126	39.388			

จากตาราง 1 พบว่า ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียน ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีมาตรฐานการตรวจสอบภายในโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (ดังตาราง 2)

ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (ดังตาราง 2)

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการตรวจสอบภายในโดยรวมของผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน

ระยะเวลาในการดำเนินงาน		11-15 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 15 ปี
	\bar{X}	3.548	4.143	4.198	4.269
11-15 ปี	3.548	-	0.230	0.021*	0.001*
น้อยกว่า 5 ปี	4.143		-	0.998	0.965
5-10 ปี	4.198			-	0.966
มากกว่า 15 ปี	4.269				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียน ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 - 10 ปี และ มากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีมาตรฐานการตรวจสอบภายในโดยรวม มากกว่า ระยะเวลาในการดำเนินงาน 11 - 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากบริษัทจดทะเบียน ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานที่ต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดประสบการณ์ ศักยภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลให้องค์สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ได้แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณธรรม ชาวประทุม (2552:141) พบว่า ธุรกิจที่ได้รับส่งเสริม

การลงทุนที่มีระยะเวลาการดำเนินงานที่มากกว่า 20 ปี ย่อมมี ย่อมมีประสบการณ์ในการดำเนินงาน ความรู้ ความสามารถ และวิจรรย์ญาณ พร้อมทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้กิจการมีการตรวจสอบภายใน เห็นว่าการตรวจสอบภายในเป็นอีกหนึ่งในเครื่องมือ การบริหารงานและตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับการตรวจสอบและควบคุมภายในอนาคต โดยมุ่งเน้นให้พนักงานให้ความสำคัญกับการตรวจสอบภายใน นำผลการตรวจสอบภายใน ที่เกิดขึ้นจริงไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ภาพรวมของการปฏิบัติงานในกิจการดีขึ้น

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงโดยรวม ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน (ANOVA)

ประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.270	0.757	2.732	0.047
	ภายในกลุ่ม	123	34.059	0.277		
	รวม	126	36.329			

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียน ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงโดยรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (ดังตาราง 4)

ตาราง 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงโดยรวมของผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน

ระยะเวลาในการดำเนินงาน		11-15 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	มากกว่า 15 ปี	5-10 ปี
	\bar{X}	3.727	3.991	4.175	4.240
11-15 ปี	3.727	-	0.353	0.009*	0.013*
น้อยกว่า 5 ปี	3.991		-	0.449	0.355
มากกว่า 15 ปี	4.175			-	0.640
5-10 ปี	4.240				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียน ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 - 10 ปี และ มากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงโดยรวม มากกว่า ระยะเวลาในการดำเนินงาน 11 - 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากในปัจจุบันองค์กรที่มีระยะเวลาในการดำเนินการมากย่อมมีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และวิจรรณญาณในการบริหารจัดการองค์กรพร้อมทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานมายาวนานย่อมส่งผลให้การบริหาร

จัดการองค์กรมีประสิทธิภาพและการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวพร จันทรงสิวรกุล (2548 : 61) พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาดำเนินงานต่างกันมีการปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงโดยรวมด้านคุณภาพ ด้านคุณลักษณะ และด้านราคามีการปฏิบัติแตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้ประกอบการ ที่มีระยะเวลาการดำเนินงานที่ยาวนานนั้นจะมีความรู้ความชำนาญในด้านต่างๆ ของงานก่อสร้าง รวมถึงมีประสบการณ์ในการดำเนินงานมาก ทำให้สามารถสั่งสมความรู้ในการปฏิบัติงานจนสามารถทราบว่าจะควรจะมีการบริหารความเสี่ยงอย่างไรในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต และประโยชน์ของการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการเปรียบเทียบมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง ในกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ เช่น หน่วยงานของภาครัฐ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานตรวจสอบภายใน รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของฝ่ายตรวจสอบภายใน ที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข วางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้องค์กรต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงไปประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติให้กับองค์กร สำหรับองค์กรที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานน้อย สามารถที่จะนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการให้แก่องค์กร อันจะส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติช่วย

เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานส่งผลต่อการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้นองค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายวางไว้

สรุปผลการวิจัย

ผู้บริหารฝ่ายตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมาตรฐานการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง โดยรวมแตกต่างกัน ดังนั้น บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์กร ให้มีการเรียนรู้ พัฒนาระบบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และมีการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร สามารถบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2555 ประเภทนิสิตระดับปริญญาโท คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2555

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา สาขากร และคณะ (2551). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2554). *บทบาทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 2 กันยายน 2554. จาก <http://www.set.or.th>
- สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย. (2554). *มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ : สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย.
- รณธรรม ขาวประทุม. (2552). *ผลกระทบของคุณภาพการตรวจสอบภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและความเชื่อมั่นของลูกค้าของธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บช.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิวพร จันทรังสีวรกุล. (2548). *การบริหารความเสี่ยงด้านการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมา ก่อสร้าง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาปัญหาพิเศษ บช.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Aker, D. A., V. Kumer and G.S. Day. (2001). *Marketing research*. 7th ed. Newyork : John Wiley & Sons.
- Nunnally, J.C. and I.H. Bernstein. (1994). *Psychometric theory*. New York : McGraw-Hill.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2thed.) New York ; McGraw Hill.